

ORDO, ET ORDINIS

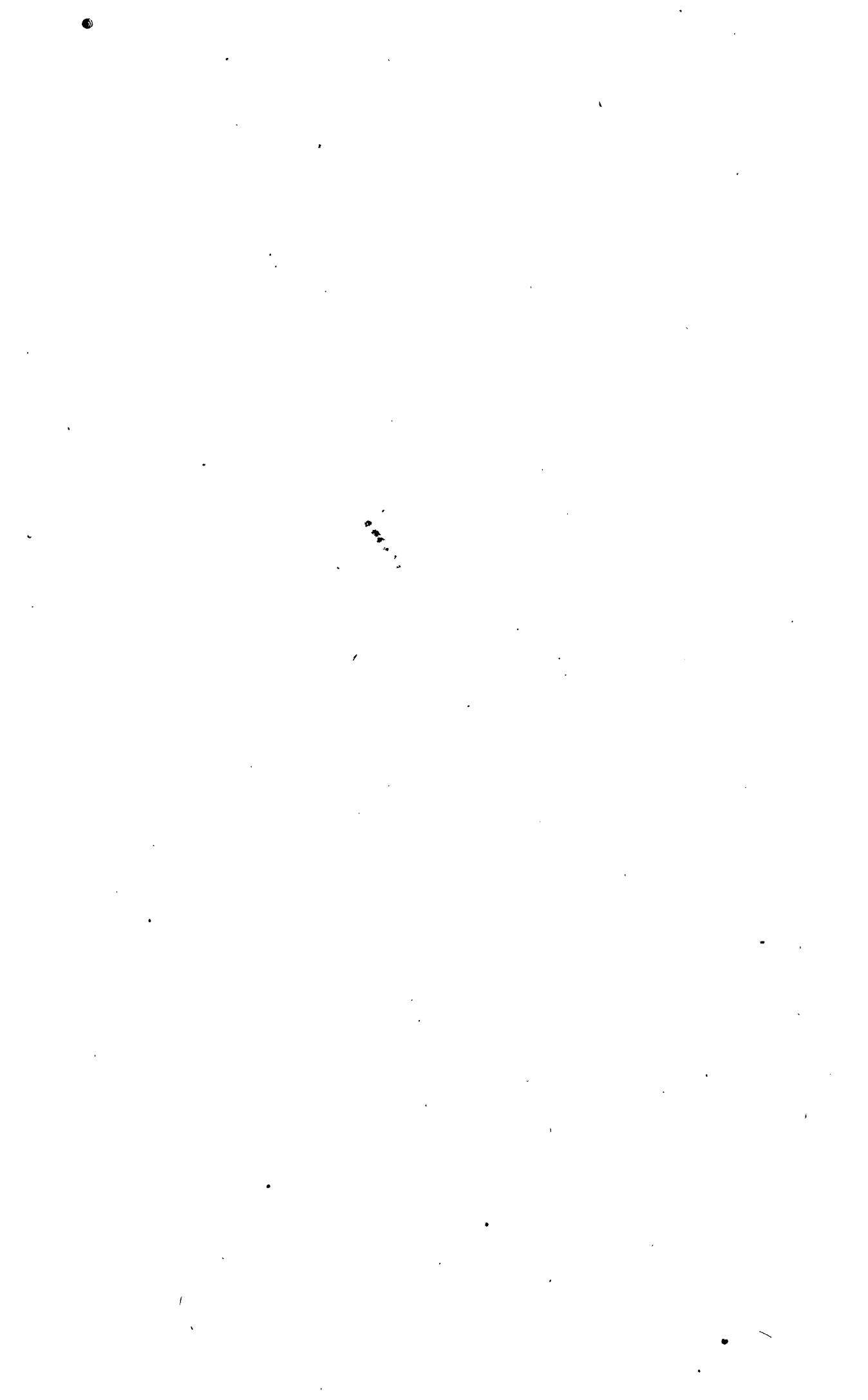
RATIO IN LEGENDIS HIPPOCRATIS ET GALENI LIBRIS,

PER IACOBVM SYLVIVM Medicum.

PARISIIS.

Apud Christianum Wechelum sub scuto Basiliensi, in vico Iacobæo : & sub Pegaso, in vico Bellouacensi. M. D. XLI.

Iuris vtriusq; prudentissi-

MO AC INCORRUPTISSIMO SENA-

TIVS PARIENSIS PRIMO PRAESIDI PE-

tro Lyseto, Iacobus Syluius Medicus S. P. D.

Ingenium tua, & eruditio incredibilis fecit omnino, vt tibi vni præter ceteros laborem hunc meum de medicæ lectionis ordine dedicarem, mole quidem exiguū, sed facultate maximū. Nam ordinis tanta est pulchritudo, tantæque vis rebus in omnibus non modò humanis & naturalibus, sed etiam diuinis, vt nihil iustum, nihil rectum, nihil à reprehensione liberum habeatur, quod ordinatum non sit: id quod est ordinatius, eò perfectius: quantoque minus habet ordinis, tanto imperfectius æstimetur. Nec alia virtus inesse rebus cunctis videtur, quàm ordinis ratio: quæ adeò latè patet, vt in pauca cogi nequeat. Siquidem iam inde à concepto semine in corporis partibus formandis, perficiendis, augendis, nutriendis, ad interitum vsque alterationum successio, actionumque naturalium ordo exquisitus cernitur. nec ratione alia in plantis omnibus, in cibo item & potu, cæterisque causis salubribus, ordo aliquis est necessarius, si animal sanum est futurum. Est etiam in vitæ conditionibus ordo, ac ordinum secretio. hinc priuatus ordo, equestris ordo, & nunc quoque regius, in militia item ordo, religiosus & sacer ordo, in Republica bene constituta ordo, in familia bene morata ordo, & vbi non? Hinc factum arbitror, vt absurdissima omnia non modò factu sed etiam dictu, ordine carere vulgo dicamus: & iisdem pro remedio esse ordinem adhibendum. Quid de memoria tam naturali quàm artificiali dicam? quarum vt illa citra ordinem nulla esse possit, ita hæc à Simonide poëta per conuiuiarum ruina domus oppressorum ordinem inuenta: deinde aucta & illustrata multis imaginibus ordine certo collocatis? An non miramur partium anni quatuor ordine fieri quotannis vicissitudines? ac multo magis corporum cælestium motus tam ordinatè iam inde à condito orbe perpetuari, nulla in re mutatos? argumentum summi illius diuinique ordinis, quem tanquam bonum, omnia appetunt, ad eumque se confirmant, velut ad regulam quandam non Polycleti, sed planè cælestem.

Nec ordine suo nunc diffinitorio, nunc resolutorio, nunc compositorio (sic enim appellare cogimur) disciplinae carent: sed vnum aliquem ex his vbique exprimunt, ac omnium maximè medicina. In qua etiam discenda rerum ordinem compositorium alicubi attigerat Galenus, ac opinor perfecerat libello in id instituto, sed eo media plus parte mutilo, desierat ordo videri, & à medicis inter legendum seruari. Quæ res nobis stimulos dedit, vt quod in eo Galeni libello desiderari poterat, sufficeremus, & ordinis prætereà nostri rationem redderemus. Cuius laboris quanta sit futura vtilitas, medicorum libros lecturis, etiam ante experientiam cunctis perspicuum est. Fuerit autem noster hic commentarius non modò dux quidam certissimus & tutissimus viæ in legendis medicorum libris seruandæ: sed etiam velut index ac cotricula, qua possit quis medicum explorare, an sit legitimus & medici nomine dignus: aut titulo tenus medicus, & qui iniquissimè sibi nomen medici arroget. quorum etiam hodie maxima est turba, quos æquitate tua fræti republica propediem extrusum iri confidimus. Fueritque ad istos sycophantas & logiatros deprehendendos huius indicis maior in republica, non dico vtilitas, sed necessitas, quàm indicis aurum & argentum explorantis.

Vale ordinis huius Senatorii coryphæe.

ORDO, ET ORDINIS

RATIO IN LEGENDIS HIPPOCRATIS ET GALENI LIBRIS,

PER IACOBVM SYLVI

um Medicum.

VVM artis omnis constitutio à finis notione proficiscatur, artificem quoq; quisquis fingere ac formare aggreditur, finem illi proponat oportet: in quem ceu laborum omnium scopū, totus sit intentus: suos omnes conatus, studia, curas deniq; omnes coniiciat, nec prius à laborando quiescat, quàm optato fine fruatur. Hoc tamen interest, quòd qui artem constituit aliquam, à fine in causas propinquas resolutio, incipit: nec antè à resoluendo cessat, quàm ad primas & remotissimas causas peruenerit. Contrà verò qui artificem instituit, sine sibi primùm proposito, omnia vestigat media ordine certo, quoad finem sit assequutus. Quomodò qui Romam petit, eam ceu finem & viæ scopum animo semper gerit, & iter disquirat quàm potest certissimum, rectissimum, modis omnibus clementissimum, quod antè diligenter emetitur, quàm urbem ipsam attingat. Medicum igitur formaturi, medicinæ ipsi finè propo ramus, quem animo semper cernat, & in quem sua deinceps omnia studia conferat. Is autem medicinæ finis est sanitas, qua homini (vt idem etiam de cæteris animantibus pronunciem) nihil est optatius, ob id, quòd per hanc actiones suas omnes integras obit. Est autem illa sanitas partibus similaribus sua, sua item organicis, sua deniq; toti corpori ex ambabus his partibus consistenti. Quomodò autem non ex quouis ligno Mercurius fingi queat, vt est in Adagiis, sed aliud ipsi exprimendo, buxeum verbi gratia, aptissimum fuerit, ficulnum ineptissimum: sic neque quiuis Medicinæ auditor idoneus fuerit, etiam si horoscopo, vt vani nugantur Astrologi, aut somnio monente, (id quod Galeno contigit) medicinæ sacris destinetur, nisi etiam raras illas animi simul ac corporis fortunæq; doctes vel cumulatissimas sortitus sit.

1. Naturam videlicet solius veritatis tota vita studiosam, perspicacem, ingenio felici, memoriâque fideli præditam, ac prudentem.

Gal. lib. de
cõstitu. ar-
tis medicæ:
& Hippo.
lib. de præ-
cept.

a iii

2. Corpus

2. Corpus integrum ac studiorum laboris patientissimum.
3. Facultates amplissimas aut saltem mediocres.
4. Optimos quosque sui temporis præceptores, qui iam inde à puero ipsum rationalibus disciplinis, Grammatica, Logica, Musica, Astronomia, maximè verò Arithmetica, & Geometria (vt Plato consuluit) atque ad eò Philosophia, diligenter ac methodo certa imbuant: quam in rem libri Galeni demonstratorii sunt vtilissimi. Cætera medico futuro necessaria libro de medici officio & honestate: & libro de Chyrurgi munere cum Galeni commentariis 3. docet Hippocrates.

Optimus quisq; medicus idem est & philosophus.

Porrò auditorem his artibus quas percipi sui probè instructum, paucis prætereà ad medicinam apparari oportet, vt ad medicorum libros accedat non modò instructior, sed etiam viâ in illis perlegendis tenendæ certior.

Imprimis igitur hos Galeni libros diligenter perlegat.

Hortationem ad artes discendas.

De vocabulorum rectitudine 1.

De captionibus, quæ in dictione consistunt 1.

Expositionem antiquarum dictionum Hippocratis. 1.

De arte lib. 1. Hipp. De prisca medicina lib. 1. Hip.

De præceptis medico seruandis librum 1. Hipp..

Iusiurandum Hippocratis. De lege libellum Hipp.

De natura, mancum librum Hipp.

De significatione nominũ Græcorum ex scriptoribus Atticis & Comicis, congestos propter philosophos & medicos noua dictionum Græcarum significata scribentes, libros 48.

Quorum adhuc desyderatorũ loco esse possint Lexica quædam medica, & libri definitionum Galeni, seu de vocabulis medicis, cùm erit illorum potestas. Nam qui definitionum medicarum libri titulo Galeni falsò circumferuntur, vt Galenica quædam continent, ita etiam non pauca Galeni doctrinæ, hoc est, veritati pugnancia docent. Potest tamen quisquis est Hippocratis & Galeni lectione multa exercitus, ex ipsorum scriptis vocum medicarum diffinitiones aliquot in vnum colligere: modò id purius præstet ac verius, q̄ Otho quidam suo Onomastico. Legat prætereà medicinæ auditor futurus, historiam philosophorũ Galeno adscriptam: & eiusdẽ librũ. Quòd optimus medicus, idem etiam philosophus esse debet: & librũ de Optima doctrina: & de sectis, scriptum his qui introducuntur: & de optima secta, cuius vix octaua pars est in versione veteri,

veteri : & de subfiguratione empirica : & de experientia medica,librum iustæ magnitudinis , in quo Pelopis præceptoris rationes scribuntur,asserentis medicinam non posse per solam experientiam consistere:& Philippi empirici , posse affirmantis. Post hos doceri possunt : liber de partibus artis medicæ,ad Iustum in veteri versione : de constitutione artis medicæ : & liber de arte medica, sic tamen illorum interpretatione temperata, vt tantùm rudis quædam medicinæ (quam totam libri hi duo epitome perstringunt) imago auditori velut per transfennam proponatur veriùs,quàm explicetur . Nam quæ medica theoremata in his duobus libris densissima sunt , absoluto iam medico reficiendæ memoriæ gratia & confirmandæ,ratione optima demonstranda sunt, non tyroni nouo frustrâ inculcanda . His apparato probè auditori ordine quodam opus est ex rerum natura sumpto,quem in legendis Hippocratis & Galeni libris(quibus medicina est absolutissima) sequatur,vt non modò breuiorem sed etiam certiozem, atque manifestiorem viam teneat,in qua ceu gradus quosdam,priores libri posterioribus præstruant,& memoriæ fœcunditatem miram pariant.Ordinem huiusmodi leuiter perstrinxit Galenus in fine libri de arte medica,& libro 2.methodi:absoluerat verò in libello de ordine libros suos legendi : qui si integer nobis superesset , hac institutione nostra non magnopere egeretur:nisi non ordinem solum , sed ordinis etiam rationem doceret, sumpto hinc initio.

Medicina est scientia salubrium, insalubrium, & neutrorû: *Gal.in arte medica ex Herophilo.* scilicet corporum,signorum, causarum.Ad quæ tria , corpora inquam,signa,causas:salubria,insalubria,neutra:ceu capita quædam,& genera summa, referuntur omnia quantumuis particularia,quæ in tota medicina traduntur:& qui hæc tria cognouerit,ac in his se multum diùque exercuerit , is demum medicus fuerit optimus. Medicina verò cùm ibi scientia dicitur, latius scientiæ nomen & communius , non autem propriè accipitur . Est enim reuerà ars ἐκ τῶν ζωῶν,hoc est, factiuarû & opus aliquod relinquentium numero:non tamen simpliciter,vt ædificatoria domum,sutoria calceum,textoria pannum:sed veluti ea quæ collapsas ædes instaurat,& calceos fractos,& vestes laeras refarcit.In hoc enim genere sanitatis tuendæ studium, & morbi profligandi consistit.

Primum enim sanos tum nos tum alios nosse , deinde ægros

cupiuimus: postmodum artem constituere, quæ sanitatem seruet: aut si abiit, efficiat, desiderauimus. Qua ratione ars factiua est medicina, iam factum opus sed lapsum corpus instaurans. Quum igitur corpus humanum ceu factam iam domum consideremus, quomodò qui exactè cogniturus est, qualis est domus, ex eius resolutione sola in partes: primum maiores, postea minores, postremò minimas, ipsius velut elementa, vt lapides, cœmenta, ligna, intelliget: ac in harum singulis substantiam, magnitudinem, numerum, figuram, applicationem mutua, & vsum obseruabit. Sic humanum corpus quisquis est perfectè cogniturus, dissolutione eius per anatomicas: primum in magnas partes, & instrumentarias, postea in minores, denique in minimas & similes, vera & propria hominis elementa, comprehendet: singularumque substantiam, magnitudinem, numerum, figuram, situm, connexionem, vsum, actionem, contemplabitur. Quas res per compositionem Deus & natura prænouerunt, vt ædificator primus, omnes domus partes ad vsum aliquem antè statuebat. Homini verò non exactè sed tantum quadantenus nouisse datum est, quam nos viam cõpositoriam medicum formando seruamus: ob idq; vniuersam corporis humani naturam, & omnes corporis eius dispositiones sanas, ægras, neutras: harum denique dispositionum omnium causas salubres, insalubres, neutras, signis propriis à medico pernosci oportere confirmamus. Vnde tres primæ & generalissimæ partes medicinæ statuuntur, Physiologia, Hygiene, Therapeutice.

Physiologia est tractatio de corporis humani natura, citra cuius absolutam cognitionem, frustra aut sanitatem tueri, aut morbos profligare contendis.

Hygiene est, quæ corpus sanum similibus seruat, per sumenda, admouenda, educèda, facienda, tempore & dignitate prior.

Therapeutica, hoc est, curatoria, quæ corpus ægrum sanitati restituit, morbo per contraria profligato.

Alii medicinam in partes primas plures diuidunt, tanquàm superior diuisio omnes medicinæ partes non exhausserit: sed eas tantum quæ corpus sanum & ægrum spectant, expresserit, neque eas omnes, ob id addunt Pathologiam, Aetiologiam, Semæoticen: & alias permultas, de quibus mox agemus.

Pathologia affectus præter naturam, morborum scilicet & symptomatum differentias declarat.

Aetiologia docet causas morborum, symptomatum, sanitatis,

tatis, & eorum quæ sanitatem sequuntur. Sunt enim causæ salubres, infalubres, neutra.

Semiotice, signa declarat salubria, infalubria, neutra : & ea vel demonstratiua præsentium affectuum, vel prognostica futurorum, vel memoratiua præteritorum, quorum multo minor est usus quàm duorum priorum generum.

Sed hæ tres medicinæ partes sub tribus illis generibus primis facilè comprehenduntur. Nam sanitatem seruare, aut morbum abigere nequeas, nisi per signa vtrumque cognoueris, & causas vtrique salubres adhibeas, infalubres fugias. Ut rursus sub Therapeutice, Diætetice victus ratione : Pharmaceuticæ medicamentis præsertim sumptis, sed etiam admotis: Chæurgicæ manu curantem, omnes nostri maiores locauerunt. ad quam Cosmetice, id est, ornatricis: & Commetice, hoc est, fucatoris, interdum quoque reducitur, interdum ad Hygienem, vti Analeptice, id est, renutritoria : & Prophylace seu Prophylactice, id est, præcautrix ad vtramque reduci possit, diuersis tamen rationibus. Quapropter harum Galenus meminit in libris sanitatis tuendæ, & therapeuticis. Vtrique etiam, Hygienæ inquam & Therapeuticæ, merito conueniat Gerocomice, hoc est, senes educandi ratio : cùm senectus neque integra sanitas sit, neque omnino morbus, sed status quidam neuter: vt in morbum paratorum, aut à morbo reualescentium. Ob id Galenus eam in libris salubribus inter neutras dispositiones descripsit: vt Pædotrophicæ, quæ pueros educat: & Euecticæ ac Gymnasticæ inter sanas. Alii scrupulosius diidentes tot propemodum Therapeuticæ differentias adscripserunt, quot sunt corporis partes, & harum morbi, quales sunt:

Ophthalmice, oculorum morbis prospiciens.

Odontice, dentium.

Cynanchice, cynanchis.

Pleuritice, pleuritidibus.

Paracentice, id est, punctoria in hydrope & suffusione.

Tomice, id est, incisoris in hernia.

Lithotomice, quæ calculum vesicæ, & vt docet Hippocrates, renum quoque execat.

Hedrice, quæ affectibus sedis medetur.

Arthritice, arthritidibus : & quæ haud ita pridem inuenta est miseris mortalibus ægris Hydrotice, sudationes, morbum septentrionalem quo non pestilentior alter, curans: scripta Iacobo

cobo Castrico Hasebrocano Antuerpiensi Medico. Ne interim mittam, quæ annis circiter quadraginta ante hydroticen inuenta est, Alecticen, hoc est, vñctoriam, quæ luem initio Hispanicam, nunc verò toti orbi communem & publicam, ipsa elephantia multò sæuiorem, multis alioqui symptomatis illi similem, curare conatur vnguentis ex argento viuo, & aliis quibusdam. Cuius hodie quæstus est longè vberimus, sibi que adiunxit magna ex parte Leptodieticen, cum ligni Gaiaci decocto: & interdum Thymiamaticen, hoc est, suffitu quodam ex argento viuo & sulphure simul vstis curatricè. Cuius partis alectices, immensa hodie volumina plena inuenias, vt etiam parua vrbe atque adeò villa Alectes aliquis peritus & reuñctor viuere, etiam lautè suo lucro possit: cum à dictis nuper therapeuticis particulis, ophthalmice, odontice, & cæteris aliis dicti medici, iam inde à Galeni ætate viuant Romæ tantum, & Alexandria, & Parisiis, & in aliis solum magnis vrbibus: paruas verò sæpe mutare cogantur.

Cum igitur tres tantum sint medicinæ partes primæ, Physiologia, Hygiene, Therapeutice, & in his cæteræ comprehendantur. doceamus iam quibus Hippocratis & Galeni libris, quo ordine lectis, vnam quamque perdiscamus. à Physiologicis ob id auspicati, quòd illi naturam corporis humani iam inde ab elementis ad vsq; perfectam organi cuiusque & totius fabricam omnibus integris actionibus naturalibus, vitalibus, animalibus præditam perdoceant. Legantur autem eius libri hoc ordine.

PHYSIOLOGICI LIBRI.

De natura hominis Hippocratis liber vnus, cum Galeni in eum commentariis quinque, quorum duobus iam factis: tres alios scripsit Galenus, asserentes librum de natura hominis non esse adulterinum, sed verum Hippocratis, & his suis placitis Hippocratem vbique consentire, contra quorundam calumniam. Galenus in libris suis

De elementis secundum Hippocratem } Quibus elementa docentur
 poc. in natura hominis. } mistis omnibus cõmunia, &
 Galeni cõmentariorũ lib. duo } ppria aialis sanguine p̄diti.
 In quorum demonstratione ea tantum attingit Galenus, quibus est vsus Hippocrates: cætera docet lib. 13. demonstratorum: libro quinto & sexto de placitis Asclepiadis: libro de facultatibus medicamentorum purgantium: in libello hac de re scripto: & in libello ipsi affcripto, quòd qualitates sunt sine corpore

corpore.

An sanguis natura sit in arteriis Gal. in Erasistratum.

De humoribus 1. Hipp. cum Galeni 3. comment.

De atra bile Gal. 1. Alter verò ex Galeno, Rufo, Aëtio collectus.

De feminis genitui natura Hipp.

De spermate lib. 2. Gal.

De ratione procreandi liberos Gal. que citat in comēt. in li. de nat. hu. Hip.

De membrorū cōpage seu de nat. humana, Gal. attributus in veteri versione.

De natura fœtus Hipp.

De formatione fœtus Gal. (t Gal.

An aïal sit quod in corpore contine-

De partu septimestri et octimestri H

De superfœtatione mulierum Hip.

De nō pferētibus & infœcūdis Hip.

De virginum natura Hipp.

De fœminea natura Hippocratis.

De calore natiuo contra Lycum, reprehendētem Aph. 14. lib. 1. Hippocratis.

Introductio seu medicus Herodoti liber, non Galeni, vt ex commentario Galeni 3 1. particulæ secundæ, lib. sexti Epidemion liquidò apparet.

De pueri dentitione lib. 1. Hipp.

De ossium natura Hipp.

Osteotome, i. ossium diuisio, à qua cur incipiendum, ratio est initio Administ. anatomic.

Chondrotome, cartilaginum.

Syndesmotome, ligamentorum.

Arteriotome, arteriarum.

Phlebotome, venarum.

Neurotome, neruorum.

Myotome, musculorū diuisio: & simul Tendonotome, id est tendonum.

Arthrotome, articularum.

Hæc Myotome compendio tradit omnia de musculis scripta, in libris Administrationum anatomicarum, ad quas mox ab oste-

Quibus elementa animalis propria femina & sanguis, menstruus tamen in muliere, & animalis ex his formatio & partus traduntur.

In quibus & sequentibus anatomicis elementa hominis propria hoc est, partes similes (quibus organica constant) actionum auctores declarantur.

osteotome transiri potest omisiss cartilaginum, ligamentorum, vasorum, neruorum anatomis, vtpote inibi descriptis.

Ophthalmotome, quam etiam lib. 10. de vsu partiũ docet.

Metrotome, id est, vteri diuisio lib. 1. obstetrici cuidã scripta.

De instrumento olfactus lib. 1. } In quibus partium quarun-

De carnibus Hippocrat. } dam organicarum anatome

De corde Hipp. } me traditur.

De articulis Hipp. cum Galeni commentariis 4.

De glandulis omnium partium Hipp.

De corporum sectione Hipp.

De locis in homine Hipp.

De virginum & fœminarum natura Hipp.

De sectionis controuersia lib. 2. Gal.

De anatome viuorum } Quorum meminit Gal. in libris

De anatome mortuorũ } suis, & in fine artis medicæ, ne

quis supposititios putet: sed qui in veteri versione est de anatome viuorum, Galeni non est: Galenum enim per sæpe citat: tamen legi potest cum iudicio.

Administrationum anatomicarum libri 15. pulcherrimi: quorum decimus & reliqui sequentes desiderantur.

De anatome Hippocratis, libri quatuor Galeni } Iuuenibus

De anatome Erasistrati, libri duo Galeni } scripti.

De anatome parua, Galeno ascriptus in veteri versione.

Epitomatum libri quatuor, in libros viginti Marini anatomicos, omnium corporis partium quantumuis exiguarum anatomas fusissimè exprimentes: in quorum 16. quæstiones tractatur de cerebro: an motus eius sit pulsatorius, & an respiratio in cerebrum fiat: & decimus septimus de principatu cerebri.

Epitomatum libri duo in libros Lyci anatomicos.

Commentarii de ignoratis in anatome à Lyco Macedonico Quinti discipulo, omnium in anatomis peritissimo.

De vsu partium corporis humani lib. 17. omnium anatomicorum pulcherrimi, doctissimi, planè diuini, & qui ab omnibus intelligantur dignissimi. Ex quibus, nescio à quo Arabe, lib. 10. de iuuamentis membrorum excerpti, & veteri versione semilatini sunt facti: vt in prologo veteri in lib. de vsu partium patet legenti.

An post tot tamque absolutos Hippocratis & Galeni anatomicarum libros, hominis physiologiam ex Platonis Timæo, qui est de hominis natura: aut ex Ciceronis lib. 2. de natura Deorum

rum discere requiris? Multò minùs, opinor, ex Guidonis, Mundi-
 dini, Alexandri Benedicti libris anatomicis, vel barbarie, vel
 ignorantia crassissima plenis: omnium minimùm ex Carpi pi-
 cturis, partes hominis propè omnes experimentibus, quàm in-
 feliciter, norunt, qui veram naturæ historiam, hoc est, humani
 corporis sectionem manibus suis aliquoties tractarunt, atque
 oculis suis non semel obseruarunt. Id verò munus etiam si fe-
 licissimè obiuisset, mulierculis oculos pictura inani, pasturis tã-
 tum oblectamento fuisset, & personatis quibusdam medicis,
 ostentationi. Medicum autem rationalem remorantur magis
 vmbra huiusmodi, quàm promoueant. Nam corpus ipsum
 medico futuro est sæpe videndum, sæpe manibus tractandum,
 idque totum non superficie tenus: vt partium corporis omni-
 um substantiam, magnitudinem, numerum, figuram, situm, cõ-
 nexionem, tanquàm vngues & digitos cognoscat, non autem
 solam partium superficiem pictura expressam. Quapropter
 intercidit vixdum nata farrago illa Carpi, sumptuosa quidem
 sed nullam in rem utilis. Quòd si plantas non dico pingi, sed
 ne describi quidem voluit Galenus, verum per manus tradi &
 doceri, an futilem vanamque partium corporis nostri pictu-
 ram tolerasset? an his formatum recepisset medicum? nisi fortè
 pictos homines curaturum? Neque credas ad has Galeni ana-
 tomicas descriptiones vbique exactissimas & verissimas quic-
 quam posse etiam maxima doctissimorum industria accedere.
 Quod tu probe iudicabis, si librose eius Græcos cum libro na-
 turæ, & humano corpore contuleris: non autem Latinos locis
 permultis corruptissimos. Sed ad pensum redeamus. Post ana-
 tomicos, legendi sunt tibi

De temperamentis libri duo: nam
 tertius de temperamento simplici-
 um medicamentorum, ante hæc le-
 gendus.

De inæquali intemperie
 Animi mores corporis tempera-
 turam sequi Gal.

De optima corporis cõstitutione
 De euexia. i. bono corporis habitu

In quibus facultatum (à
 quibus actiones prode-
 unt) principia & essen-
 tiæ docentur, & sequen-
 tibus.

Parui hi tres libri amicis quibusdam scripti pro illorum captu
 & vsu.

b de facul

De facultatibus nostrum corpus dispen-
fantibus 1. }
De substantia facultatum naturalium 1. }
De facultatibus naturalibus tres. } In quibus actio-
De vrinarum secretionem lib. 1. contra eos } nē hominis pri-
scriptus, qui sanguinem à renibus mutatū, } mariam confer-
vrinas creare putant, Gal. in lib. de atra bile. } uans actio, scili-
cet nutritio, & quæ illi seruiunt actiones aliæ naturales,
traduntur.

De facultatibus animalibus 1. }
De mente, mancus est lib Hipp. }
De placitis Hippocratis & Platonis, } In quibus, vt libris
lib, 8. sed primus desideratur. } Aristotelis de ani-
Animi mores corporis temperaturam } ma, de sensu & sen-
sequi, & contrā. lib. 1. } sato, docetur sensus
De motibus manifestis & obscuris. } & motus volūtari-
De motu musculorum 2. } us, per quas actiones
De motu superciliorum malè tradito } id est, ratiocinatio,
à quodam. } cum Aristotele, vel
De voce libri quatuor à Galeno citati } fermocinatio, vt Ga-
in suis libris. } leno lib. 16. de vsu
partium, & Agricola placet, melius perficitur.

De causis respirationis. }
De vsu respirationis. } Hi omnes licet motum
De motu thoracis & pulmonis 3. } volūtariū etiā doceant,
adolescenti cōdiscipulo scripti, ex Pe- } tamen eodem spectant
lopi præceptoris dogmate, paucis à Galeno inuentis, quæ ad } quo sequentes.
finem libri eius tertii scribuntur.

Esagoge pulsuum 1. }
De vsu pulsuum 1. }
De differentiis pulsuum 4. } In his & paulò superi-
De dignotione pulsuum 4 } oribus, vt Aristoteli in
De causis pulsuum 4. } lib. de lōgitudine & bre-
De præfagiis ex pulsibus 4. } uitate vitæ, docet actio
Cōpendiū & epitome pulsuum 1. } scilicet vita, sine qua pri-
in dictos nunc libros sexdecim, Ga- } maria hominis actio nu-
leno citata in Therapeuticis libris, } per dicta consistere ne-
in exēplaribus græcis desyderata: vi- } queat.
det esse cōpédiū puls. in veteri versi.
De pulsibus contra Archig. 8. }

H Y G I E I N E.

Haftenus ipsum hominem viuum & sanum absoluimus: nam ex substantia, materia, & forma, & accidentibus ipsi substantię qualitibus (quę principia sunt simplicia, ac omnium rerum elementa vltima & remotissima) naturę elementa quatuor, ignem, aërem, aquam, terrā, coaluisse. docuimus: ex his verò per alimenta, humores in nobis quatuor, sanguinem, pituitam, bilē flauam, & atram: atq; ex his sperma masculinum & foemininū, & sanguinem menstruum: ex quibus partes corporis nostri similes, tam spermaticę quàm sanguineę, singulorum organorum materię, propriaq; & propinquissima nobis elementa conformatę sunt. In quarum triplicis substantię spirituosę, carnosę, solidę, iusta quantitate, & proba qualitate, est facultatum naturalis, vitalis, animalis, nostrum corpus gubernantium, hoc est, vitę ipsius essentia & robur.

Supereft igitur ea nunc ascribere quibus ipsa sanitas nostra tā fluxa, tam lubrica, tā facilis, mutari à quauis causa insalubri potest, vel integra vel integrę proxima diu seruari. Nam omnino seruari integra neq; quod corruptelę & interitus nobis est cognata necessitas: vt demonstratur initio sanitatis tuendę. Seruabitur aut idonea quantitate, qualitate, tempore sumendorum, educendorū, admouendorū, faciendorum: quę docentur libris

Sumenda	}	De alimento Hippocratis, cum Gal. comment. 4.
		De alimentis 3. Galeni.
		De aquis, aëre, regionibus Hippocratis, cum Galeni commentario.
		De vino Gal.
		De aqua Gal.
		De ptisana, qui Galeno ascribitur.
		De euchymia & cacochymia 1.
		De attenuante & crassante victu 1.
		De flatibus 1. Hipp.
		De vsu humidorum Hipp.
Educenda	}	De corporis fluore perpetuo 1.
		De re venerea, (Galeno ascriptus.
Admouenda	}	De vrinarum differentiis & signis Hipp. & alius
		De lauationibus Hipp.
Facienda	}	De exercitatione per paruam sphæram Gal.
		De re venerea Hippoc. etiam ad facienda reducit Galenus in libris salubribus.

- De salubribus rebus Hipp.
 De ratione victus salubris Hip. cum Gal. comm.
 De ratione victus priuatorū Hip. cum Gal. cōm.
 Omnia il.) Empiricæ diætæ subfiguratio Gal.
 la 4. simul) An medicinæ, vel gymnasticæ sit ars sanitatis tu-
 endæ, ad Trasylbulum liber 1.
 De sanitate tuenda 6. Gal.
 De consuetudine 1. Gal.

PATHOLOGIA, AETIOLOGIA,
SEMEIOTICE.

At quoniam in his salubribus causis quantitatem, qualita-
tem, tempus, ad vnguem seruare est difficile, vt aliquando à
mediocritate cuique homini sua non recedamus. Hic autem
recessus etiam si paruus est, frequens verò est, paulatim corpus
immutando, affectibus præter naturam parat. Et quæ prius
causæ fuerant salubres, sumenda scilicet, educenda, admouen-
da, faciendæ, hæc ob mutatam insigniter quantitatem, qualita-
tem, tempus, infalubres & morboſæ euadunt. A quibus tandem
aliqua saltem vna actione insigniter vt sensu percipi possit, læ-
sæ, vel pluribus simul læsis fit morbus (affectus homini præter
naturam) ob id abigendus, ac etiam quia actionem lædit: pro-
pter quam partium & totius sanitatem requirimus.

Ob id sanitas iam perdita est recuperanda, & morbo tan-
dem profligato per salubres causas effectrices, instauranda.
Morbi autem naturam docent libri sequentes: sed cum mor-
bus sit triplex, primus partium similarium (quæ primæ sunt,
& propinqua nobis elementa) intemperies calida, frigida, hu-
mida sicca: calida humida, calida sicca, frigida humida, frigi-
da sicca: & hæc vel sola, vel cum aliqua materia, vt sanguine,
pituita, bile alterutra, seroso aquosoque humore, flatu, & vapo-
re. Secundus partium organicarum ex similarium iusta
magnitudine, numero, figura, situ, connexionione idonea: conſta-
tarum incommoderatio, in magnitudine, numero, figura, situ,
connexionione tam similarium, quàm ipsorum organorum.
Postremus ambarum communis, & qui alterutri per se, vel si-
mul vtrique potest accidere. solutio continui, ab incisione, fra-
ctione, tensione, erosione: secundum horum morborum ordi-
nem libri possunt legi.

Post hos illi qui omne morborum genus complectuntur,
quos si etiam primos legas, nihil peccaueris.

Similares morbi } De inæquali intemperie lib. 1. Gal.
 De differentiis febrium 2.
 De marasmo. i. tabe 1. libellus pius amico datus.
 De atra bile seu melancholia Gal.
 De atra bile alius ex Galen. Rufo, Aëtio Sicamio.
 De infania Hipp.
 De comate Gal.
 De tremore, spasmo, rigore, palpitatione.
 De vitiis & passionibus animæ.

Organici } De morbo sacro seu comitiali Hipp.
 De epilepsia, eodem morbo, Gal. obstructione fit.
 De marasmo omni Gal. corpus in hoc minutum est.
 De tumoribus præter naturam, Galeni: corpus aut
 pars in hoc immodicè augetur: quia tamen in eo est si-
 mul intemperies pro humoris ipsum facientis natura,
 & primum apostema, tandem etiam apostema: in com-
 munes omni morbo libros reici potest.

Cōmunes } De vulneribus capitis Hippocratis.
 De vulneribus lethalibus Hipp.
 De fracturis seu fractis & luxatis ossibus, & eorū
 repositione Hipp. cum Galen. commentar. 3.
 De vlceribus & fistulis Hipp.
 De hæmorrhoidibus Hipp.
 De fœminarum morbis lib. 2. Hipp.
 De virginum morbis lib. 1. Hipp.
 De gynæcæis, id est, muliebribus & vteri morbis,

& remediis, versus à Nicolao Regio Calabro, aliorum multo-
 rum Galeni operum interprete antiquo, rudi quidem sed fide-
 li, cuius exemplaria certè castigatissima & integerrima vellem
 Venetis & Germanis fuisse in manibus: non tot hiatibus, tot er-
 ratis portentosis, scateret Galenus his impressus. Hæc miror
 Venetos in Calabria non conquisisse, in qua fuit medicus ab
 hinc annis circiter centum, anno salutis 1463. Eusebius, 1363.
 pontifice Urbano quinto, vt Guido Cauliacus de eo scribit in
 initio.

De dignotione & curatione singulorum animi affectuum,
 Galeni.

De differentiis & causis morborum & symptomatum li-
 bri sex.

De plenitudine 1.

De causis continentibus & propinquis morborum Gal.

De causis procatarctiis seu externis Gal.

De morbis lib. 4. Hipp.

De morbis internis & externis Hipp.

Epidimiorum primus & tertius, verè Hippocratis, cum Galeni commentariis 6. in vtrumque tribus.

Commentarij 8 in sex tum Gal. in libris suis de cōmet.

Epidemiorum secundus cum sex Galeni cōmentariis: quartus, sextus, à Thessalo Hippocratis altero filio, ex relictis à patre per tabellas commentariis confarcinatus. quorum sextus in peregrinatione obseruatos passim morbos non epidemios continet, cum sex commentariis Galeni.

Epidemiorum quintus Hippocratis iunioris, qui filius fuit Draconis, alterius filii Heraclidæ & magni Hippocratis. quem quintum nōnulli etiam Thessalo tribuunt, vt & septimum, qui apertè Galeni sententia spurius est, ac incerti autoris.

De typo Gal.

Ad eos qui de typo scripserunt Gal.

De quatuor temporibus morborum vniuersalibus, Principio, incremento, statu seu vigore, & declinatione: seu tota morbi duratione.

De quatuor temporibus morborum particularibus: seu de accessionum principio, incremento, statu & declinatione.

De crisi bus lib. 3.

De diebus decretoriis lib. 3. Gal. Est etiam Hipp. vnus.

De morborum decretorio Hipp.

De morborum septimanis diebus Hipp.

De locis affectis, quos Galenus statim subiungit lib. de diff. & causis morborum & symptomatum in libris suis.

De noscēdis oculorū morbis, Ophthalmico cuidā scriptus.

De dyspnœa lib. 3.

Ars medica Gal.

De lotii differentiis & signis Hippocratis: & alius Galeno ascriptus.

THERAPEVTICI LIBRI.

Postquàm libris proximè superioribus morborum omnium essentiam, species, causas, symptomata, tempora, formas, morem, signa, & in quibus corporis partibus hi sunt, didiceris: iam horum ex corpore dispositionem per contraria ipsis remedia addere oportet, quærendâque auxiliorum ad hanc rem idoneorum materia, in sumendis, educendis, admouēdis, faciendis, quæ

quæ declarant abundè libri huiusmodi.

De alimentorum facultatibus : nam hi vt de euchymia & cacochymia, attenuante victu, ptisana, & cæteri ad Hygienæ pertinentes, cum Galeno ad Therapeuticen sunt vtiles : quoniam in hac vires seruare similibus oportet, aut saltem fouere, & consuetudini, id est, consuetæ per sanitatem victus rationi, in sumendis, educendis, admouendis, faciendis, aliquid condonandum est, Hipp. Aph. 17 lib. 1. Proprii autem Therapeutices hi libri fuerint.

De temperamentis liber tertius, hic enim est de temperamentis non hominum, sed simplicium medicamentorum.

De facultate simplicium medicamentorum lib. 11.

De simplicibus ad Paternianum in versione veteri.

De simplici medicamento vnus, Galeno attributus.

De paratu facilibus medicamentis vnus Galeni, sine principio, quem citat lib. Methodi: & alter ad Solonem Archiatrum libris duobus Græcis diuisus in vnum coactus, sed in principio quàm Græcus auctior in veteri versione, tamen lectione dignus.

De facultate Centaurii Gal. attributus in veteri versione.

De generalibus medicamentorum facultatibus, in veteri interprete: alter ibidem longissimus de Dynamibus. i. facultatibus.

De medicamentis à totius substantiæ similitudine agentibus, à Galeno in simplicibus aliquoties promissus, quæ secreta vulgo vocamus.

De catharticis, id est, medicamentis purgantibus humores, & à singulis propè partibus, Galeno in veteri versione ascriptus maxima sui parte optimus.

De virtute pharmacorum purgantium, diuersus à priori, in veteri interprete, & Græco exemplari æqualis.

De helleboro Hippocratis.

Antiballomena Galeno ascripta.

Postea horum vtendorum, modus, quantitas, qualitas, tempus, & quæ cætera aliquid indicant, sunt cognoscenda ex libris sequentibus:

Methodo medendi seu Therapeutica. lib. 14.

Arte curatiua ad Glauconem lib. 2. illorum 14. Epitomi.

De remediis paratu facilibus, 1. sine principio.

Alius ad Solodem scriptus, vt nunc dictum est.

De curatione morborum per venæ sectionem, hirudines, reb
b iiii uulsionem

uulsionem, cucurbitas, scarificationem liber tertius. Nam primus de phlebotome est in Erasistratum, secundus in Erasistratios Romæ manentes, Erasistratum defendentes.

De curandi ratione secundum Erasistratum.

De tabe & eius curatione, quem ob id etiam Therapeuticū facit Galenus.

De atra bile duplex in Pathologia dictus: vterque etiam Therapeuticus.

De agnitione affectuum animi & remedio.

Consilium puero epileptico datum Gal.

Curatio icteri Galeno ascriptus in veteri versione, optimus libellus.

Quomodo arguendi qui fingunt se ægrotare.

De visu Hippocratis.

Quos oporteat medicamentis purgare, & quibus, & quando.

De affectuum renum agnitione & curatione, Galeno ascriptus liber, vti & de vrinis.

De gynæceis libellus in veteri versione, non negligendus.

De potionibus medicis Hipp.

De telorum extractione Hipp.

De pueri in vtero mortui extractione Hipp.

Liber secretorum, Galeno malè ascriptus in veteri versione.

Liber de medicamentis expertis, bonus, ibidem.

De compositione medicamentorum generali lib. 7.

De compositione medicamentorum cuique parti & morbo idoneorum lib. 10.

De antidotis lib. 2.

De compositione Theriaces, & eius commodis ad Cæsarem in veteri versione.

De theriaca ad Pisonem.

De theriaca ad Pamphilianum, qui in veteri versione malè ad Pamphylum scribitur, & pauca in principio & fine omisit.

De ratione victus in morbis acutis lib. 4. Hipp. cum Galeni commentariis tribus, in partem eius libri quæ verè est Hippocratis, duobus in reliqua Hippocrati eo libro attributa.

Reliqui Galeni in Hippocratis libros quosdam etiam therapeuticos

peuticos commentarii, plurima continent therapeutica theorematata, vt commentarii

Quatuor in lib. de articulis.

Tres in librum de fracturis.

Vnus in librum de vlceribus.

Vnus in librum de vulneribus capitis.

De ponderibus & mensuris Galeno ascriptus.

Medicum verò in curatione, vel etiam ante curationem, coram ægro vel ægri parentibus & amicis præsentire ac prædicere oportet, præsentia, præterita, & futura (de his enim tribus temporibus vtrunque dicitur Hippocrati, vt docet Galenus initio Prorrheticorum & Prognosticorum) & quæ æger prætermittit, vt morbi naturam, & ægri conditionem agnoscere credatur, & ob id se audentius medico committat. Vt etiam victus rationem, atque adeò totam curationem feliciter instituat: vt salutem quoque certam possit promittere, vel mortem futuram prænunciare, non ex astris, & astronomicis quibusdam schematibus nugacissimis, sed ex ipsa rei natura, hoc est, morbi essentia, genere, quantitate, more, tempore, & ægri viribus cõtra morbum talem ac tantum pugnantibus, robustis. & ob id morbum victuris: vel imbecilibus, & ppter id morbo cessuris. Quæ res medicum admirabile & propè diuinum, & à calumnia de ægri morte liberum reddit. Hanc in rem vtiles sunt libri omnes prædicti physiologici, præcipuè omnes de pulsibus, quos inter prognosticos, post eos qui de Criticis diebus, & Critibus recenset Galenus in libris suis, & ordine: & de Dyspnœa, & aliis actionibus. Ad Hygienam pertinentes, pathologici, ætiologici, semiotici: præcipuè Locorum affectorum: Epidemii: Therapeutici item omnes. Præter hos verò in id præstantissimi sunt,

De Coacis prænotionibus, lib. 1. Hipp.

Prognosticorum Hip. lib. 3. cum Gal. commentariis tribus.

Prorrhetica, id est, prædictiones Hipp. cum Galeni commentariis tribus, Hæc prorrhetica vt prognostica in tres diuiserunt libros, fortasse ob tres Galeni commentarios. Caluus prorrhetica tantum in duos libros diuisit. Vtrunque opus, & Aphorismos ex Epidemiis videtur Hippocrates collegisse, tanquam ex particularibus experimentis vniuersales sententias, Galen. lib. primo de diebus criticis.

De prænotione 1. Gal. pulcherrimus.

Præsa-

Præfagia ex infomniis vnus Hipp.& alter Galeni.

De languentium infomniis Hipp.

De decubitu prænotiones ex mathematica scientia, Galeno
affcriptus.

Aphorismorum lib. 7. Hippocratis, licet septimus sit anceps, cum Galeni commentariis. In his enim plurima sunt ad prænotionem prædictionemque maximè idonea: quædam ad Therapeuticas partes, diæteticen, chirurgicen, pharmaceuticen: alia non pauca ad alias medicinæ partes pertinent (vt doctè exploranti manifestum est) in quos omnes veluti epitome, est ars medica, quam etiam totam constituere docet libro de ipsius constitutione.

Quòd si qua in his medicinæ partibus, aut obscuriora sint, aut fortè maioribus non satis comperta (neq; enim omnia aut inuenerunt, aut nouerunt, aut scripserunt) ex posterioribus ea illustrare, aut locupletare oportet: Græcis, Rufo, Aëtio, Aretæo, Paulo, Oribasio, Alexandro Tralliano, Dioscoride, Actuatio. Arabibus, Serapione, Auicenna (vbi tersus erit) Auenzoar, Haliabate, Rase, Mesue. Latinis, Celso, Plinio, Scribonio, Marcello Empirico, Leoniceno, Hermolao, Ruellio, Manardo, Fuchsio, Musa, Acakia, & si quos alios felix hoc sæculum ad illustrandam artem medicam excitarit. Arnal. Villanouano, Gordonio, Alexandro Benedicto, Montagnana, Varignana, Sauonarola, Valesco de Taranta, Girardo de Solo, Arculano, Tornamira, Gatinaria. Et cæteris propè innumerabilibus, quorum nullus tibi est contemnendus, sed in singulis velut mellificium colliges, si ab his feliciter experta obseruaris. Nullus enim est scriptor tam ineptus, qui non aliqua parte iuuet, vt Plinii vtar verbis, modò iudicium adsit, lectione doctiorum quæsitum & firmatum.

Veruntamen quum libros Hippocratis, & Galeni prædictos omnes, saltem hodie prostantes profiteri longissimum & molestissimum fuerit: ob id in singulis medicarum partium generibus aliquot delegimus prælegendos, cæteris cuiusque diligentia relictis, vtpote quos facilè sit intellecturus ex nostris prælectionibus. Nobis igitur interpretandi sunt,

De natura humana seu hominis elementis, liber vnus.

De temperamentis libri duo.

De facultatibus naturalibus libri tres.

Eisagoge pulsuum liber vnus.

Ordo Gal.
lib. 2. meth.
medendi.

PER IACOB. SYL. MEDICVM 23

De motu musculorum lib. 2. & aliis ad animalem facultatem
pertinentibus.

De vsu partium lib. 17.

De alimentis lib. 3.

De sanitate tuenda lib. 6.

De differentiis & causis morborum & symptomatú libri sex.

De locis affectis lib. 6.

De temperamentis liber tertius.

De simplicium medicamentorum facultatibus lib. 11.

Methodi medendi lib. 14.

Liber tertius Pauli Aeginetæ, cum
Practica Gatinariæ, vel alterius.

